

Kitap Seslendirilirken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

1. Seri ve hatasız seslendirebilmek için kayda geçmeden önce okunacak kısım mutlaka önceden sessiz okunmalıdır.
2. Önce mikrofon düzgün şekilde takılmalı ve ayarlanmalıdır. Okuma sırasında duraklamadan kesinlikle mikrofon düzeltme, su içme, öksürme gibi başka bir işlem yapılmamalıdır. Mikrofona dokunulmamalıdır.
3. Kitap mikrofondan uzak tutulmalıdır, sayfa sesi kayda geçmesin. Seslendirme sırasında, sayfa çevirme sesi duyulmamalı. Nefes alırken daima ağızdan nefes alınmalı. Burundan nefes alınması halinde dikkat çekici sesler çıkabilir. Nefes alma sırasında dili oynatmamaya da dikkat edilmelidir.
4. Masaüstü mikrofon kullanıldığı takdirde, mikrofon ile olan uzaklığa çok dikkat edilmelidir çünkü bu uzaklık değiştikçe kayıttaki ses şiddeti dikkat çekici bir şekilde değişiklik göstermektedir.
5. Okuma dışında başka bir işlem yapılacağı zaman “öksürme gibi veya esneme gibi” cümle bitiminden sonra kayıt duraklatılmalıdır. Okumaya hazır hale gelince önce duraklatma iptal edilip sonra okumaya geçilmelidir.
6. Ses tıkanması öksürme ve benzeri nedenlerden dolayı ara vermek gerekiyorsa cümle bittikten çok kısa süre sonra kayıt duraklatılır. Kayda başlatmak için duraklatma iptal edilir. Yani kayda başlama ve durdurma işlemi cümle bitiminde ve başlangıcında yapılır.
7. Okuma sırasında sesimizi zorlamamalı kasmamalı ve sert ve hızlı nefes alınmamalıdır.
8. Sesiniz yorulunca veya 60 dakika sonra mutlaka kaydı durdurup ara verilmelidir.
9. Kayıtlardaki sesin istenen kalitede olup olmadığını kontrol etmek için kayıt yapan kişi sesleri mutlaka kulaklıktan takip etmelidir.
10. Her kitabın okunma hızı ve tonlama şekli o kitabın özelliğine uygun olmalıdır. Örneğin, yetişkinler için okunan bir roman daha akıcı, çocuklar için okunan bir masal kitabı ise, daha yavaş okunmalıdır.
11. Noktalama işaretleri ve imla kurallarına mümkün mertebe dikkat edilmeli kelimeler hızlı ve yuvarlayarak söylenilmemelidir. İşaretsiz uzun cümlelerde zorlanmayacak şekilde nefes alınmalıdır.
12. Kitapta yer alan resim grafik ve tabloların şekil numarası söylenir. Varsa açıklaması seslendirilir yapılabiliyorsa şekil açıklanabilir “eğer resmin eksikliği kitabın bütünlüğünü bozmuyor eksik bilgi verilmesine yol açmıyorsa resim veya şekil söylenmeyebilir.
13. Eğer tablo veya şekil içinde bilgiler var ise bu bilgiler bilgi türüne göre seslendirilir .

14. Dipnotlarda kısa ara verilir bitince kısa bir s verilir ve okumaya devam edilir. Kitabın türüne ve içeriğine göre dipnot ve diğer notları seslendirme tayini yapılmalıdır. Bilgi ve açıklama veren dipnotlar okunur kaynak belirten örnek adı geçen eser sayfa 140 gibi dipnotlar okunmaz.

15. Okuma sırasında kelime hatası ve sürçme olursa, hatalı cümle başa alınır hatalı cümle doğru bir şekilde okunur.

16. Test kitapları için önce soru okunur ve şıkları söylenir, 3 saniye kadar sonra doğru cevabı içeren şık söylenir. Gerekliyse şehir isimleriyle kodlanır "Edirne" gibi.

17. Üniversiteye hazırlık sınav sorularına ait kitaplarda veya diğer sınavlara ilişkin soru kitaplarında anlatım bölümleri anlaşılır ve akıcı bir üslupta okunmalıdır. Soru bölümlerindeki bütün özellikler açıklanmalı, altı çizili kelimeler veya cümleler "altı çizili" şeklinde belirtilmelidir.

18. Eğer kitaplarda tablo grafik veya okunamayan formüller var ise bu formüllerin sayfa numarası söylenir.

19. Kitaplar okunurken 15 veya 20 dakikalık kayıtlar oluşturularak işleme devam edilmelidir. Bu kayıtların her birine "**ayrım**" adı verilmektedir. Ayrımlar, bir kitabın 15–20 dakikalık okumalara bölünmüş, mp3 ses kayıtlarıdır. Ayrımların bütünü, kitabı oluşturur. Aslında hem okuyan, hem de dinleyen için kolaylaştırıcıdır. Bir şeyi okurken, kaldığımız yeri belirlemek için kitaba araç koyduğumuzu düşünürsek, ayrımlar da bir yerde buna benzer ve okuyucunun kitap içinde daha rahat dolaşmasına, kaldığı yeri daha kolay bulmasına yarar.

"Ayrım 1"; Kitabın Kimliği ile ilgili Her şey!

Burada seslendirmeye başlamadan önce kolaylık sağlaması adına hazırlanmış olan form (EK-1) doldurularak okuma yapılması gerekmektedir.

Ayrım 1" Kitabın isminin, yazarının, yayınevinin, seslendirenin, içindekilerin ve kitabın kapak resminin anlatıldığı bölümdür.

Sonrasında sırasıyla yukarıda belirtilen alanlara dair bilgiler verildikten sonra "Kitabın Arka yüzü " denilerek, kitabın arka sayfasındaki tanıtım bilgileri okunacaktır.

*Eğer kitabın arka yüzünde seslendirilecek bir bilgi yok ise, bir sonraki seslendirme aşamasına geçilir.

Kitabın Önsözü, Yazar hakkında bilgi ve İçindekiler kısmı (sayfa numarası söylenerek) , bölüm ve alt başlıkları ile birlikte seslendirilecektir. Bu bilgiler seslendirildikten sonra yeni bir ayrıma geçilecektir ve bu ayrımın adı ise "Ayrım2" olacaktır.

*Kitaba birinci ayrımdan başlanmamalı ilk ayrımda yalnızca belirttiğimiz künye bilgileri okunmalıdır.

Örneğin;

Birinci ayırım için; "Ayrım 1" diyerek okumaya başladık ve okuduk. Okuma bittikten sonra bunu 001-KitabinAdi.mp3 olarak kaydedip kitabın ismi (Örnek: BuyusuBozulmusDunyayıBuyulemek ile oluşturduğumuz klasörün içinde saklarız.

Ayrım isimlendirirken,

- Kitabın adındaki kelimeleri bitişik yazarız.
- Kelimelerin baş harflerini büyük yazarız.
- Türkçe karakter kullanmayız.

Tekrar yeni bir dosya açıp başına "Ayrım 2, sayfa ..." deyip kitabı, yani ilk 15- 20 dakikalık bölümü okumaya başlarız. Bitince "Ayrım Sonu sayfa xxx" diyerek kaydı sonlandırırız. Ardından düzenleyip 002-KitabinAdi.mp3 olarak kaydedip aynı klasör içinde saklarız.

Bu böylece devam eder. Sonunda 10 tane ayırım oldu diyelim. Bunların hepsini bir dosya içine alırız ve kitabımız dinlemeye hazır hale gelir. Dinleyici bilgisayarına veya mobil cihazına indirdiği an 001-KitabinAdi.mp3 çalmaya başlar. 8 ayırım dinledikten sonra kapatır. Tekrar açtığı anda 009-KitabinAdi.mp3'e gelip devam edebilir.

Her ayırım başında yalnızca kaçınıcı ayırım olduğu ve o anki sayfa numarası söylenir:

Örnek: "Ayrım2, sayfa 14"

Ayrım sonlarında ise ayırım sonu denilerek o anki sayfa numarası söylenir.

Örnek: "Ayrım sonu, sayfa 21."

Edebi eserlerde en fazla 15–20 dakikada bir ayırım yapılır. Çocuk kitaplarında ise 8–10 dakika geçilmemesi uygundur.

Kitabın okunması tamamlandığında "Kitabın sonu" ifadesi kullanılır ve o günkü tarih söylenir.

Örnek: "Kitabın sonu, 1 Nisan 2022"

Kitabın son bulunduğu ayırımdan sonra gelen ayırımda ise varsa eserde geçen yabancı kelimelerin yazılışları, eser sonundaki kaynakça, indeks, sözlük gibi kısımlar (başlıkları dahil) okunmalıdır.

Bunlar da bittiğinde eser sonu denilerek tarih belirtilmelidir.

Örnek: "Eserin sonu: 2 Nisan 2022".

Okurken Karşılaşacağınız Özel Durumlar

Dipnot: bulunduğu cümlede sonunda okunur. Okunurken dipnot diye başlanır, Dipnot, ilgili kelime ve açıklaması biraz daha hafif bir ses tonu ile okunarak farklı bir bölüm olduğu hissettirilmelidir.

Örnek: Atının üzerindeki ataman (1) yüksek sesle bağırdı.

Seslendirme şekli: "Dipnot Ataman: Kazak reislerine verilen isimdir." Eğer bir dipnot bir paragraftan daha uzun sürüyorsa dip not bittiğinde "Kitaba dönüş" denilerek kitap okunmaya devam edilmelidir.

Parantez: Parantez işareti içinde olan kelime ve cümlelerde ise; ses tonu değiştirilmeli ve yalnızca parantez işareti içinde olan kelimelerin parantez içinde olduğu belirtilmelidir.

Örnek: : (Annemin kırmızı ayakkabısı)
"Parantez içinde annemin kırmızı ayakkabısı" şeklinde.

Tırnak işareti: ("...") tırnak içinde olan kelime ve cümlelerde ses tonu değiştirilmelidir. "Tırnak içinde" gibi bir ifade kesinlikle kullanılmamalıdır.

Kısaltmalar: önce kısa ve açık şekliyle okunmalı, daha sonraki karşılaşmalarda yalnızca kısa şekliyle okunmalıdır.

Örnek: "MEB Milli Eğitim Bakanlığı", daha sonraki karşılaşmalarda ise yalnızca "MEB" şeklinde olmalıdır.

Yabancı kelimeler: Eser içersinde geçen, yazar ismi, şehir isimleri ve karakterler yabancı ise, bunlarla ilk karşılaştığınız yerde o kelimenin altını çizin. Eserin seslendirmesini tamamladıktan sonra, ayrı bir ayırım oluşturun ve "Bu eserde geçen Yabancı Kelimeler" şeklinde bir seslendirme yaptıktan sonra, önce kelimeyi özgün söylenişi ile sonra ise tek tek harf olarak (harflerin Türkçede okunduğu gibi) seslendirin. Seslendirme şekli; "Boris" Be, O, Re, İ, Se ; "İrina" İ, Re, İ, Ne, A ; "Pavel" Pe, A, Ve, E, Le.

Eseri seslendirirken, yabancı kelimeleri özgün okunuşlarıyla seslendirin. Eğer bir şeyin nasıl seslendirildiğini bilmiyorsanız, Google arama alanına TTS demo yazın. Çıkan sonuçlardan birine girerek yabancı kelimeyi yazın ve ilgili dili seçerek, "Say it" düğmesine bastığınızda, kelimenin nasıl telafuz edilmesi gerektiği konusunda bir ipucu edinebilirsiniz.

Bu Doküman Hazırlanırken Yararlanılan Kaynaklar : İBB Sesli Kütüphane ve GETEM.